

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybecskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 156. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Szerda, július 9.

Munkásnő-otthonok.

— jul. 9.

Amikor Bezerédj Pálnak a földmi-
velésügyi miniszterhez intézett, előttünk
fekvő jelentését lapozgatjuk, meghatottan
gondolunk arra a szerény kis selyemher-
nyóra, amelyet Rafael, vagy egyik tanít-
ványa rajzolt s amely az urbinói herceg
jóvoltából került a vatikáni könyvtárba.
Nem foglalt el az országban senkitől
semmi földet, sőt nyomában országutjaink
a szederfák százezreivel népesedtek be.
1879-ben a tenyésztők 7400 korona kere-
sethez jutottak, 1912-ben pedig már
4,117.857 korona jövedelmet jelentett a
selyemhernyó Magyarország földmívelő
népe éppen legszegényebb rétegének. Már
júniusban fizették ki (1880 óta) a századik
millió koronát a selyemtenyésztőknek.

A selyemfonal legombolyítása nem
nehéz testi munka, de nagy figyelmet és
gyakorlottságot igényel és éppen ezért
selyemfonódáinkban nehézségeket okozott
az állandó képzett munkások hiánya. Idő-
belileg körülbelül összeesett ezekkel a ne-
hézségekkel az a tervbe vett intézkedés,
hogy az állam ezentúl csak 12 éves korukig
gondoskodik az elhagyott gyermekekről,
aminek következtében évente mintegy
négyezer 13 éves gyermek kerül ki a men-
helyekből. A fiúk, mint tanoncok még
csak elhelyezkednek valahogy, de mi lesz
a leányokkal ezen reájuk nézve éppen a
legfontosabb életkorban? Szerencsésen ol-
dották meg e kérdést a selyemfonódák
mellett épített munkásnő-otthonok által.
A tolnai otthon 120 leány befogadására
130.000 koronába került, a győri otthon
240 leány számára 200.000 koronába, a ko-
máromi egyelőre 60, később szintén 240
leány számára rendeztetik be, sőt Lugo-
son, Ujvidéken, Pancsován és Mohácson is
terveznek hasonló otthont az ottani fonó-
dáknál. A gyermekmenhelyeken kívül a
Liga, az árvaszékek és még magánosok is
küldenek gyermekeket az otthonba.

A jelentésből látjuk és bárki szemé-
lyesen is meggyőződhet róla, hogy a leá-
nyok étkezése kitünő, testsúlyuk normáli-
san gyarapszik, a tisztaságra nagy súlyt
fektetnek, a gyermekeket ismétlő oktatás-
ban és énektanításban is részesítik és őket
felváltva a konyhában is alkalmazzák. A
munkásleányok keresetéből napi 40 fillért
ellátásuk részben való fedezésére fordítan-
nak, keresetük egyéb részét postatakarék-
pénztárban helyezik el számukra, ami
évente átlag 200 koronát tesz ki fejenként
ugy, hogy már 4—5 év után körülbelül
1000 korona a megtakarított pénzük és
így könnyen mehetnek férjhez, amit kü-
lönben kiházasítási alapítványok is elő-
segítenek.

Az ellátás többi részét a gyári üzem

fedezi, minek ellenében a gyáros kárpót-
lást nyer abban, hogy állandó és jól ki-
tanítható munkaerőhöz jut. Maga az ál-
lam sem az ellátáshoz, mint egyáltalában
a munkásnő-otthonok fentartásához sem-
mivel nem járul, csupán most kezdetben
az épületet boesátja rendelkezésükre.

Az elhagyott gyermekeknek ilykép-
pen bérfizetéssel járó munkára való alkal-
mazása nemcsak az államot, községeket
stb. szabadítja fel jelentékeny anyagi
áldozatok alól, hanem magukban a gyer-
mekekben is komoly erkölcsi erőket fej-
lesztett ki azáltal, hogy érzik, miszerint
senki kegyelemkenyerére nem szorultak.

A jelentés igen komoly aggodalmat
keltő jelenségre is felhívja a közvélemény
figyelmét. Szerinte most országszerte
szerveznek otthonokat anélkül, hogy azok-
ban a munkásnők érdekei kellőppen meg-
lennének védve és sürgeti, hogy az állam
ezekben az otthonokban — miután a je-
lenlegi törvényes intézkedések egyáltalán
nem alkalmasak arra — külön törvénnyel
biztosítsa a munkásotthonokban a gyermek-
védelmet. Ha azokra a szomorú külföldi
példákra gondolunk, amelyek bebizonyi-
tották azt, hogy mindenütt, ahol sok gyer-
mek volt gyárakban, vagy ezek mellett
otthonokban felhalmozva, ez mindig a
legsúlyosabb visszaélésekre vezetett, míg
az állam erélyesen közbe nem lépett. Mi
is esatlakozunk Bezerédj Pálnak ugy
iparunk, mint az otthonbeli gyermekek
törvényes védelme érdekében írott szavai-
hoz, amely védelem — a jelentés hangjá-
ból ítélve — nagyon sürgősnek látszik.

A népfürdők.

Nagybecskerek, jul. 9.

Mult hónapban vezércikkben foglal-
koztott a Torontál ezen témával, ugyan-
azt irván, amelyeket már előzőleg egy-
néhány cikkben ismertettem és így az ügy
fontosságánál fogva nem mulaszthatom
el, hogy Torontálvármegye és Nagybecs-
kerek város közönségének figyelmét is-
mételten nyomatékosan fel ne hívjam a
népfürdőknek a közegészségügy és köz-
vetlenül pedig a nemzetfejlődés, néperő-
sítés különös kiváló fontosságára.

Mint említém, a régi rómaiak és gö-
rögök a test nevelésére annakidején nagy
gondot fordítottak, részint különféle test-
gyakorlatokkal, de különösen előszeret-
tel hódoltak a fürdésnek. Ezen kiváló
művelődési ténykedéseik folytán akkor-
ban kulturszeretp vittek és elsőrangú,
erős nemzeté fejlődtek.

A mai kulturállamok az utóbbi időben
ezeket az üdvös tényezőket szintén felis-
merték és a testgyakorlatokra, t. i. torna,
labdarugás stb. sportokra mindinkább
több figyelmet kezdtek fordítani, de egyut-
tal a népfürdők fontosságát és üdvössé-
gét belátva, jelenleg már ezeket is kezdik
művelni. Ma nemcsak a világvárosokban
találjuk a népfürdők különféle rendszerét,
hanem Német-, Francia- és Svédország
kisebb városaiban és községeiben minde-
nyütt találunk népfürdőket.

Mint említém, legtöbb népfürdő me-
leg zuhany és kádfürdőből áll, azonban
kiváló fontossággal bírnak a hideg- és

szabadfürdők is, azért a folyók mentén
levő városok és községekben fel kell álli-
tani ilyen szabadfürdőket, hogy a nép
lassankint megkedvelje a fürdést.

Minden egészséges ember erkölcsi kö-
telességévé tétessék — amennyiben teheti
és ideje megengedi — hideg fürdőt venni
és az uszást gyakorolni, mivel a hideg
fürdő nemcsak az egészséget erősíti, ha-
nem nagy mértékben acélozza a testi
erőt és szellemi képességét. Tudjuk, hogy
fürdés után minden ember könnyebbnek,
frissebbnek érzi magát és teendőit új
erővel és örömmel folytathatja. Az uszás
talán még fontosabb és egészségesebb a
tornánál is, mivel először nem oly fárasztó
mint a tornázás, másodsor pedig a fürdő
tárgul és tiszta levegőt szí be, míg a tor-
nánál por fejlődik, tehát rossz levegő
képződik, mely a fürdőre csak veszélyes.
Használja fel tehát mindenki a nyári év-
szakot és fürödjön minél többet a szabad-
ban, mivel ezáltal nemcsak testét és
egészségét edzi, hanem felfrissül és sok
betegségtől menekül meg, valamint nem
kell gyógyfürdőbe mennie.

A munkás, iparos, kereskedő, sőt
minden intelligens ember életének főcél-
jává tűzze ki elsősorban a fürdést, amely
nemcsak megment a betegségektől, hanem
élvezetté is válhat, ha az ember rendsze-
resen hozzászokik.

A munkások és iparosok foglalkozá-
suk közben a kezükre és testükre tapadt
mérgező anyagok által nagy veszedelem-
nek teszik ki magukat, amennyiben ezen
szennyeződés folytán mérgezéseket is
szenvedhetnek, így észlelhetünk pl. a
nyomdászok, fazekasoknál ólommérge-
zést, festékekkel foglalkozóknál arzénmér-
gezést stb.

Ezen veszélyeken kívül azonban
minden ember testbőrén ezer és ezer bak-
térium élőködik, amelyek azután a vélet-
len folytán a vérbe behatolnak és a leg-
veszélyesebb betegségeket idézhetik elő.
Azonkívül a tisztátalan testbőrt az élő-
dik is szeretik: rüh, tetű, bolha stb; sőt
ezek közvetlenül azután idézik elő a leg-
veszedelmesebb fertőző betegségeket, mint
például a bolha a pestist, stb.

Tehát az egészség, boldogság csakis
a tisztaság, vagyis a rendszeres fürdés
által érhető el.

Magyarország csak úgy foglalhat he-
lyet a modern, művelt államokban, ha a
fővároson kívül minden városban, szintén
ugy mint a külföldön, népfürdőket ál-
lít fel.

Legutolsó cikkemben kifejtettem,
hogy Nagybecskerek város könnyűszerrel,
azaz olcsón állíthatna fel nemcsak egy
népfürdőt, hanem egy szabad, azaz strand-
fürdőt is, csak egy kis jóakarattal kell a
vármegye, valamint a város törvényható-
sága részéről.

Említettem, hogy a régi vágóhid a
villammü közelében, mely most értéktele-
nül hever, a legalkalmasabb hely volna.
Ezen helyet hasznosabb és üdvösebb célra
nem is lehet másként felhasználni. Váro-
sunk csakis a vasut mentén fog fejlődni
és így majdan az itt felállított népfürdő
— szép kis parkkal — a városnak jófor-
mán kellő közepén lesz. Vizavi pedig
van a legalkalmasabb hely egy szabad
népfürdő felállítására. Ilyenformán a
hely megvolna, az építőanyag nagyrésze
és az esetleges géperő a villammü részé-
ről is megvolna, csak a hatóságoknak kez-
deményeznie kell, azaz az országos magyar
népfürdőegyesülettel lépjen érintkezésbe,
hogy a város számára készítsen el egy
népfürdőtervet, mondjuk csak 12 zuhany-
és 6 kádfürdőre. Ha a terv megvan, ugy
lépjen érintkezésbe a Magyar Város- és
Községfejlesztési Részvénytársasággal,
mely hosszulejárata amortizációs köl-
csönért felépíti, berendezi és üzembe he-
lyezi azt.

Ilyenformán Nagybecskerek városa
rövid időn belül felállíthatna egy nép-

fürdőt és egy szabadfürdőt, mely kettőnek létesítésével a kultura és közegészség művelődésében hazánkban egyúttal méltó helyet foglalhatna is el.

Dr. Kuszling János.

HIREK.

IDÓJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Július 9.

Barométer esik 750.7. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 15.2 C°. Hőmérséklet: maximum 8-ikán 26.8 C°, min. ma reggel 16.8 C°. Csapadék — Felhőzet Nb10. Szélirány és erősség SE1. Jólát a következő 24 órára: Változékony, enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesed, 8 = nagy vihar.

Az államépítészeti hivatal köréből.

A m. kir. kereskedelmi miniszter a debreczeni államépítészeti hivatalhoz beosztott Mátyi József műszaki tanácsost a szolgálat érdekében Nagybecskerekre helyezte át s az itteni államépítészeti hivatalhoz osztotta be szolgálattételre.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Aradszky Milorad antalfalvai betétszerkesztő irnokot a bírósági irnokok rendes létszámába sorozása mellett az antalfalvai járásbírósághoz áthelyezte.

— **Uj jegyzők.** A nagybecskereki közséki közigazgatási tanfolyamon a jegyzői képesítő szigorlatok tegnap este értek véget. A szigorlatok eredménye a következő:

Kitüntetésrel képesítették: Kocsis János és Rovács István.

Egyhangulag: Reisz Mihály, Kovács József, Witz Andor, Vajda Géza, Vidovich Géza, Gigits Jéfta, Braseh Ernő, Tapavicza Trifun, Csonka László, Gremperger Rezső, Csernák Dezső, Kovács Béla, Cserniczky Ágoston, Borovánszky Géza, Tóth Sámuel, Papp András.

Képesítették: Bankó Pál, Bibó Dezső, és Lajos, Szuciu Miklós, Bottó Athanász, Popovics Tivadar, Kiss Sándor, Kolarszki Vladimir, Schwartz Béla, Pevny Ferenc, Linczer János, Eördögh Tibor, Kurez János Baricsa Pál, Heutschy Albert, Biza László, Zoppe Péter, Constantin Sándor, Craiciu Tivadar és Putz Alfréd. Egy tárgyból 2 hallgatót, 2 tárgyból pedig 3 hallgatót utasítottak vissza 2 hónapra.

— **Halálozás.** Mint Lugosról jelentik lapunknak, Strasser Klára asszony ott 90 éves korában meghalt. Halálát kiterjedt rokonság, köztük a Strasser-, Hajduska-, Rosenfeld-, Klein- és Hoffmann- családok gyászolják.

— **Női kereskedelmi tanfolyam Nagybecskereken.** Említettük már, hogy a nagybecskereki zárda a vallás- és közoktatási miniszteriumtól engedélyezett női kereskedelmi szaktanfolyam fölállítására kapott jogot. Amint értesülünk, az új intézmény tanári kara nemcsak a miniszterileg előírt tananyagot adja elő, hanem még azontul is iparkodik a növendékeket a legmodernebb és leggyakorlatibb irányban kiképezni. Fölserelte az új intézetet az összes nevesebb írógépek típusaival és cyclostil másológéppel, dictaphonnal. Azonkívül mint fakultatív tárgyat, francia s angol nyelvet és francia-angol kereskedelmi levelezést és német gyorsírást is adnak elő. Az új intézmény nemcsak azért mulja fölül a többi hasonlevő, de nem azonos tanfolyamokat, hogy közérvényű bizonyítványt is ad, hanem azáltal is, hogy nagy súlyt fektet növendékeinek gyakorlati kiképzésére.

— **Egyházzenei tanfolyam.** Temesvárott most nyílt meg a harmadik egyházzenei tanfolyam, melynek hallgatói To-

rontárból a következők: Bratan Péter (Vizesd), Leszl János (Ócsanád), Schausz József (Bogáros), Varga Antal (Mária-földe), Vitye József (Szanád), dr. Wild Endre (Pancsova).

— **Éjjeli vonatgázolás.** Tegnapelőtt éjjel könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt Nagybecskereken az Aradáci-utca végén, a vasuti sorompó mellett, ott, ahol a keskenyvágányu vonat bekanyarodik a bégabarti állomásra. Ugyanis Mirkov Lyubomir esentai előfogatos tegnap este két esendőrt hozott be Nagybecskerekre. Karcsa Ferenc esendőrt, akit betegsége miatt szállítottak be sürgősen a nagybecskereki kórházba és kíséző társát, Szalóki Antal őrsvezetőt. Mikor az előfogatos az Aradáci-utca végére ért, hátuk mögött közeledett egy tehervonat. A vonat zajához nem szokott tüzes falusi lovak nyugtalankodni kezdtek s mikor pedig a vonat a közelükbe ért, annyira megvadultak, hogy alig tudták visszatartani őket. A mozdonyvezető, bár látta a kocsin ülők szorongatott helyzetét, nemhogy lassított, avagy fékezett volna, hanem éles és hosszú füttyüléssel riasztotta meg az amugy is fékezett állatokat. Amint a fütty elhangzott és a gőz sistergett, a két veszett állat nekivadulva megrántotta a kocsit és nekivitte a mozdonynak. A mozdonyvezető még ekkor sem tudta megállítani a mozdonyt, hanem még vagy 20—25 lépésnyire vonszolta a kocsit lovasul együtt, míg a sorompó kerítéséhez vágta, ahol a kocsit darabokra tört, a bentülők pedig valósággal kiröpültek a kocsiból. A három ember szerencsére csak jelentéktelenül sebesült meg, a két ló azonban elpusztult. Az ügyben megindították a vizsgálatot.

— **A Modern Moziban** ma és holnap este ismét rendkívül érdekes és gazdag műsor kerül bemutatásra. A műsorban szerepel „A köpenyeges ember” című nagyhatású Nordisk-dráma, azonkívül megjelenik a vásznon a rég nem látott népszerű Ducé bácsi is „A Ducé bácsi kofferje” című pompás bohóságban.

— **Menetjegykedvezmény az arad-ésanádi vasutakon.** Az aradi és esanádi egyesült vasutak igazgatósága a vonalaira engedélyezett menetkedvezmények újabb szabályozása folytán az általános menetkedvezményt kiterjesztette összes menetrendszerű személyszállító vonataira olyképp, hogy a díjszabás szerinti menetdíjből 33% kedvezményt engedélyez. Ennek folytán az országgyűlési képviselői egyesített és egységes rendőri utazási igazolványok tulajdonosai a gyorsmotorvonat I. osztályában egy egész II. osztályu — és a II. osztályban egy fél I. osztályu gyorsmotorvonatu, — a személy- és helyi motorvonatokon az I. osztályban egy egész II. osztályu, — a II. osztályban egy fél I. osztályu, — a III. osztályban pedig egy fél II. osztályu személy- vagy helyi motorvonatra érvényes menetjegy váltása mellett utazhatnak.

— **Meggyilkolt katona.** Ezen a címen közöltük tegnap, hogy Temesforgács községben vasárnap este az utcán lelőtték Csimploner Demeter hatvanegyedik sz. gyalogezredbeli katonát. A vizsgálat még nem derített világosságot a rejtélyes esethez, de a valószínűség amellől szól, hogy Csimploner véletlenségből lőtték agyon. A gyilkos Branku Vazulnak, Csimploner rokonának szánta a golyót, de a sötétben nem ismerte fel Brankut. A vizsgálóbíró kihallgatta Gáspár Miklóst, aki Branku régi ellensége, de ez határozottan tagadja, hogy része volna a rejtélyes gyilkosságban.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként délután 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjele” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségtől d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Július 14. Közig. bizottság ülése.

Irodalom.

(*) **Nagybecskereki író kitüntetés.** Szép kitüntetés érte a nagybecskereki származású Fülep Lajos dr. bölcsészeti író és kiváló esztétikust, aki tudvalevőleg Fülep György nagybecskereki állatorvos fia. A főváros Ferenc József jubileumi tudományos díját ugyanis a kiküldött bizottság Fülep Lajos dr.-nak ítélte oda kiváló tudományos működése elismerésül.

(*) **Szociológiai könyvek.** Az összes tudományok közül talán legjobban a szociológia érdekli ma a nagyközönséget, nálunk is minden jobb szociológiai munka iránt élénk érdeklődés nyilvánul. Epp ezért nagy hézaga volt eddig irodalmunknak, hogy nem volt olyan népszerűen, de tudományos színvonalon összefoglaló könyvünk, amely az olvasó szociológiai ismereteit rendszeresítse, a szociológia módszereivel és eddigi eredményeivel megismertesse és biztos alapot adjon neki a további tanulmányozásra. Most végre ad ilyen könyvet az olvasó kezébe a Franklin-társulat Kultura és tudomány című új vállalatja. Egy kiváló francia szociológus, G. Palante műve ez, valóban a lehető legvilágosabb összefoglalása mindannak, ami a szociológiai tanulmányok alapja és kiinduló pontja lehet. A szociológia eddigi óriási irodalmán alapszik, ebből vonja le és állapítja meg az eredményeket, megjelöli a további kutatás szempontjait és irányait és mindenképp, ami a legfontosabb, bevezet a szociológiai gondolkodásba. Kellemes, könnyen olvasható, érdekes és mégis szabatos előadásánál fogva is kiválóan alkalmas, hogy a szociológia iránt érdeklődő minden művelt ember elvezetel s tanulsággal forgathassa. A kitűnő munkát dr. Mikes Lajos fordította magyarra. A Kultura és tudomány vállalat e mű kiadásával olyan szolgálatot tett művelődésünknek, amely e vállalatot egyszerre szellemi életünk jelentékeny tényezőjé közé emeli. Egy másik nagyon becses és nagyon érdekes munka is jelent meg a vállalatban: a német Heinrich Lhotzky könyve. Az emberiség jövőjéről, Schöpfung Aladár fordításában. Tulajdonképpen az emberiség mai szellemi és erkölcsi állapotának kritikáját adja s pillantást vet a jövőbe, a mai szellemi élet mozgató erőiből való filozófiai következtetés útján. Hittel és lendülettel rajzolja meg a megértés, a gondolatszabadság és a magasabb erkölcs uralmának állapotát, mely az emberiségre vár: vizsgálat és fölemelő olvasmány a mai élet nehézségeivel küzködő művelt ember számára. A könyv ára 1 korona 20 fillér. Kapható Mangold Lipót könyvkereskedésében Nagybecskereken.

Sport.

× **Footballmérkőzések.** A nagybecskereki „Munkásképző Testedző Köre” f. hó 13-án (vasárnap) délután nagyszabású mérkőzéseket rendez a vásártéri sporttelepen, mely alkalomra a „Temesvári Máv. Kinizsi Sportegylet”, a „Módosi Tornaklub” és a „Nagybecskereki Ifjúsági Sport-Egylet” footballcsapatait hívta meg. A mérkőzés sorrendje a következő: 4 órai kezdettel a „Módosi Tornaklub” és a „Nagybecskereki Ifjúsági Sport-Egylet” I. csapatai, fél 6 órai kezdettel a „Temesvári Máv. Kinizsi Sportegylet” és a nagybecskereki „Munkásképző Testedző Köre” I. csapatai mérkőznek. Belépőjegyek előre válthatók Almásy és Szepessy könyv- és papirkereskedésében. Számozott hely 1 korona, I. hely 60 fill., II. (deák és álló) hely 30 fillér. (Ezen jegyek mindkét mérkőzésre érvényesek.) Mérkőzés után a Pest-szálloda összes helyiségeiben társasvacsorát rendeznek a vendégsapátok részére, mely után táncmulatság lesz.

TÁVIRATOK.

Az új balkáni háború

A haretérről. — Csak szerb jelentések vannak. — Kolera pusztít. — A bolgárok nem adnak hírt magukról. — Szerbia és Románia. — A bolgár-román konfliktus. — A tőzsde.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A balkáni haretérről ma csupa szerb jelentések jöttek csak s ezek a szerb jelentések persze kedvező színben tüntetik föl Szerbia számára a helyzetet. A bolgárok kimondták, hogy a végleges győzelemig a hadműveletek érdekében nem adnak ki jelentést a harcokról. Másfelől sem jött autentikus hír a haretérről s így az ellenfelek állásának mibenétéről nem lehet tiszta képet alkotni.

Mai jelentéseink a következők:

A haretérről. — Szerb jelentések.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a bolgár hadvezetőség feladta azt a tervét, hogy Deniev Hisszárt megszállja. A bolgár sereg Sumaja-Balja felé visszavonul.

Ugyane belgrádi jelentés szerint a görögök a Struma-völgyében előrenyomulnak.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A bolgárok ma reggel 4 órakor Zajesárnál megtámadták a szerb csapatokat. Elkeseredett véres küzdelem folyt. A bolgárok erősen tüzeltek s négyszer támadtak a szerbekre, de a szerbek visszaverték őket.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Hivatalos jelentés szerint a szerb és görög seregek között a szerb hadvezetőségnek sikerült az összeköttetést helyreállítani.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a bolgár hadvezetőség elrendelte, hogy a bolgár sereg Radoviczáig visszavonuljon. A haretér itt borzalmas látványt nyújt, mert ezer meg ezer holttest fekszik eltemetetlenül, úgy, hogy mozogni sem lehet.

Pusztít a kolera.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Zimonyból sürgönyzik, a szerb katonaság között fölépített a kolera s nagymértékben pusztít.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Úszkúbben kolera pusztít s napokint sok áldozata van. Növeli a járványt, hogy az elesettek holttesteivel hevernek eltemetetlenül.

A bolgárok nem adnak hírt magukról.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: Mint a félhivatalos „Mir“ jelenti, a hadműveletek eddigi folyásából arra lehet következtetni, hogy a háború sokkal tovább fog tartani, mint eleinte hitték. A döntő siker csak néhány nap múlva várható. Miután nagy érdekek fűződnek ahhoz, hogy a hadműveletek titokban tartassanak, a hadvezetőség elhatározta, hogy a bolgár fegyverek végleges győzelméig a harcok részleteit nem teszi közzé.

Szerbia és Románia.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bukarestből sürgönyzik: Pasic miniszterelnök az „Adeverul“ belgrádi tudósítója előtt kijelentette, hogy Románia mozgósítása Szerbiában nagy örömet keltett s egyben kifejtette Pasic, hogy Szerbia és Románia érdekei azonosak, tehát össze kell fogniok.

A bolgár-román konfliktus.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, hétfőn minisztertanács volt, amely este 10 órakor kezdődött s reggel 5 óráig tartott. A tanácskozás tárgyát a bolgár-román konfliktus ügye képezte. A tanácskozáson résztvettek a pártvezérek is s az összes ellenzéki pártvezérek a Romániával való azonnali megegyezés szükségét hangsúlyozták.

A tőzsde.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 804, Osztrák Hitel 609, Koronajáradék 80.80, Jelzáloghitelbank 411, Leszámitoló Bank 503, Hazai Bank 277, Magyar Bank 523.50, Rimamurányi 670, Salgótarjáni 733, Közúti Vasút 623.50, Villamos Vasút 350.

A politikai helyzet.

A gyomai győzelem. — A közigazgatás reformja.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai reggeli ellenzéki sajtóban kifejezést nyer az az erős lehangoltság, melyet a gyomai választás eredménye a kisebbség körében kelt. Egyes ellenzéki újságok a vezetők ellen fordulnak, amiért Gyomát szinte kardesapás nélkül feladták. Ugylátszik, az ellenzék aradi veresége óta fásultabbá válik, mert egyre tisztábban látja, hogy politikáját a közvélemény nem támogatja. A munkapárt gyomai győzelmének politikai jelentőséget ad az, hogy éppen Kovács Gyula kerülete hagyta eszerben az ellenzékét s a szavazás eredménye mintegy újabb verdiktként hangzik Tisza István és az ellenzék politikai iránya között folyó nagy perben. A munkapárti kormányzat országos térfoglalásának a gyomai győzelem tehát mindenesetre igen fontos mozzanata.

Az összes politikai köröket behatóan foglalkoztatja a közigazgatás reformja, melyet Tisza István után Sándor János belügyminiszter hivatalba lépésekor szintén bejelentett. Más anyag híján az ellenzéki sajtó próbálkozik, hogy ezt a kérdést valahogyan politikai céljaira kiaknázza. Fölmelegíti azt az ostoba mesét, hogy a kormány a vármegyéket meg akarja semmisíteni, felosztván az országot tizenegy közigazgatási kerületre. Komoly ember előtt nem kell cáfolni ezen badar híreszteléseket. Amit a kormány tervez, annak célja egy jó és gyakorlati hivatásának, a lakosság igazi érdekeinek szolgáló közigazgatás. Fontos újítás lesz a tisztviselők kinevezése, de a megyei közönség azontul kezébe kapja a közérdek szempontjából legfontosabb autonóm jogok jelentékenyen megnagyobbított összességét, szóval tulajdonképpen a

vármegyék megújításáról van szó, a mainál sokkal tágabb és értékesebb hatáskörrel, pl. szabályalkotás, költségvetési jog, ellenőrzés stb. tekintetében, úgy, hogy a reform elé csak rokonszenves várakozással nézhetünk.

A gyomai választás.

Budapest, jul. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Gyomán tegnap este ért véget a képviselőválasztás, amely a munkapárt fényes győzelmével végződött, amennyiben Perényi Zsigmond báró államtitkárt 818 szótöbbséggel képviselővé választották.

TŐZSDE.

(Arak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11 34
Buza (1914. áprilisra)	11 85
Rozs (októberre)	9 —
Zab (októberre)	8 57
Tengeri (júliusra)	7 67
Tengeri (augusztusra)	7 89
Tengeri (1914. májusra)	7 29

Most jelent meg
SOMFAI JÁNOS ÚJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ÉS NEHÁNY NOVELLA

Ára bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „Torontál“ szerkesztőségében és kapható minden könyvkereskedésben.

142-x.85

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Ervényes 1913. évi május hó 1. napjától.

ÉRKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.

Temesvár—Versec—Zsombolyáról d. e.	9.28
Pancsováról délután	7.04
Budapest—Szegedről reggel	6.20
Budapest—Szegedről délután	3.15
Szegedről délelőtt	9.34
Szegedről este	7.19
Budapest—Nagykikindáról este	9.21
Szécsányból este	6.40
Szegedről délután	4.50

Nagybecskerek—bégaparti pályaudvarra.

Zsombolya—Versec—Alibunár—Temesvárról este	8.16
Módosról reggel	6.56
Pancsováról reggel	8.28
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8.23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4.10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9.34
Szécsányból este	6.27

INDUL.

Nagybecskereki pályaudvarról.

Pancsovára délelőtt	8.10
Pancsovára este	5.40
Szeged—Budapestre reggel	7.20
Szeged—Budapestre délelőtt	11.27
Szeged—Budapestre este	7.27
Szegedre délután	1.17
Szeged—Nagykikinda—Bpestre reggel	6.21
Karlovára délelőtt	10.00

Nagybecskerek—bégaparti pályaudvarról.

Zsombolya—Temesvár—Verseczre d. u.	4.20
Temesvár—Versecz—Antalfalva—Pancsova—Alibunárra reggel	3.33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2.26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11.55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5.25
Módosra reggel	6.56
Zsombolyára délelőtt	10.59

Garçon lakás

mely két elkülönített
butorozott szobából áll

k i a d ó

Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt.

26-x 45

1465—1913. tkvi sz.

395—1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhíré teszi, hogy dr. Stern Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Temmer Testvérek nagybecskereki cég végrehajthatónak, Paszkulov Gergely botosi lakos végrehajtást szenvedett elleni 142 kor. 50 fillér tőke, ennek 1912 évi március hó 25-től járó 5% kamatai és 42 korona 20 fillér költség iránt folytatott végrehajtási ügyében követelésének behajtása vegett a pancsovai kir. törvényszéknek és a perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén a botosi 47. számú betétben felvett:

+ 1. sorsz. 2078. hrsz. szántó a Sztári Vinográdi bastine dűlőben 606 □-öl egészben 149 K.;
+ 2. sorsz. 2184. hrsz. szántó a Sztári Vinográdi bastine dűlőben 1148 □-öl egészben 283 kor.;
+ 3. sorsz. 2848 hrsz. szántó a Livade II. Flur dűlőben 1 hold 880 □-öl egészben 225 korona becsáron nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Határnapul 1913. évi augusztus hó 9 napjának délelőtt 9 órája Botos község házához kitézetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alul is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át a venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvény cikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. sz. I. M. rendelet 8-ik §-ában jelzett óvadék-képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű diszervénnyt áll-szolghatni kötelesek.

Köteles a vevő, ha magasabb ígéretet tett a becsárnál, az 1908. XLI. t. c. 21. §-a értelmében a letett bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, ellenkező esetben ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, mely haladéktalanul folytatattik, részt nem vehet.

A fenti ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

A vevő köteles az árverési vételárat két egyenlő részletben, és pedig az első 15 nap alatt, a másodikat 45 nap alatt az árverés jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal együtt, az antalfalvai kir. adóhivatal, mint bírósági letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál, 1913. évi március hó 31-én.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

2550—913. tkvi sz.

387—3.2

Hirdetmény.

Tamáslaka község telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVII., az 1891. XVI. t. c. cikkek és az 1897. évi 47532. sz. igazságügyminiszteri utasítás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez avval a felszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-a alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. § és az 1891. XVI. t. c. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törleési kereseteket, azok pedig, akik valamely teherátvitelnek az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a és az 1897. évi 47532. sz. igazságügyminiszteri utasítás 71. § 4. pontja és 83. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, evégből kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1913. évi december hó 31. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ának eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, a tényleges birókos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1913. évi december hó 31-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk nem fog többé figyelembe vétetni.

3. Hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait, vagy az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján történt felvétel esetén jogait általában bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1913. évi december hó 31. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Végre ezemmel közzé tétetik, hogy Tamáslaka község eddig vezetett telekkönyve hatályon kívül helyeztetett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése 1913. évi május hó 3-ik napjától kezdve az 1855. évi december hó 15-éről kért telekkönyvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek értelmében történik.

Kelt Perlaszon, 1913. évi május hó 9-én.

Dr. Szabó Lajos, kir. járásbíró.

Uradalmak, mezőgazdák, cséplőgép-tulajdonosok figyelmébe!

Mentőszekrény

cséplőgépekhez, valamint a mentőszekrényhez tartozó összes cikkek a belügyminiszteri rendeletek megfelelően, külön is kaphatók

Melkuhn Dezső drogériájában
Nagybecskerek, Hunyadi (fő-)utca.

Ugyanott az összes állatgyógyászati, gazdasági és fertőtlenítő cikkek is jutányos áron beszerezhetők.

383-16.6

554. Bvk. 1913. sz.

396—1

Árverési hirdetmény.

A budapesti kir. keresk. váltó kir. törvényszék 1913. évi 46541. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi V. 829. sz. végzése folytán Anéiser Károly javára 213 kor. 96 fillér tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1913. évi április hó 11. napján felülfoglalt és 1558 K.-ra becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken Zápolya-utca 3. sz. a. leendő megtartására határidőül 1913. évi július hó 11. napjának délután 4 órája kitézetik, az 1913. évi V. 829. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: grammofon, butorok, csillárok, képek, szőnyeg és zongora

Az árverés az 1908. évi XLI. t. c. 20. §-a értelmében még a következő foglaltatók részére is elrendeltetett:

Kurländer Imre 400 K., Kelemen D. és Társa 220 K. 80 f., Lederer József 233 K., Közgazdasági bank r. t. 510 K

Nagybecskereken, 1913. évi június hó 20. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

5 évi gyakorlattal bíró könyvelőnő

aki a magyar-német levelezést önállóan végzi és az írógépénél is teljes jártassággal bír, megfelelő

állást keres.

Cím e lap kiadóhivatalában.

388-3.2

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontal“

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégibb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontál vármegyében.